
Socialnämnden

Niina Linatti

Ordförande socialnämnden

Datum: 2026-03-13

Svar till interpellation ställd till socialnämndens ordförande Niina Linatti (M)

Hur säkrar Askersunds kommun skyddet för äldre kvinnor i äldreomsorgen?

Inom vård och omsorg arbetar med värdegrunden som utgångspunkt, se bifogat. Där trygghetsaspekten för brukarna är en mycket viktig fråga och som kontinuerligt följs upp i den årliga brukarenkäten. Inom vård och omsorg, hemtjänst har verksamheten inte mottagit under 2025 några allvarliga avvikelser som är kopplat till sexuella övergrepp. Verksamheten arbetar systematiskt med avvikelser, uppföljning och åtgärder i enlighet med rutiner och årshjul.

Frågor och svar på frågor i interpellationen:

1. Vilka konkreta och mätbara åtgärder vidtar Askersunds kommun i dag för att skydda äldre kvinnor från sexuella övergrepp och andra kränkningar inom äldreomsorgen?

Svar:

All verksamhet inom vård och omsorg begär utdrag från brottsregistret sedan 1 juni 2025 på alla medarbetare inför anställning.

Avvikelser, Lex Sarah, rutin finns och arbetar efter. Avvikelser har varit fokusområde och kompetenshöjande insatser har genomförts för ledningsgruppen inom Vård och omsorg samt Funktionsstöd under 2025 där MAS, utvecklingsledare och utredningsansvarig för SoL avvikelser deltagit vid fem tillfällen under året.

Årshjul följs och efterlevs av enhetschefer, se bifogat årshjul som är uppdateras för 2026.

2. Kan du garantera att äldre kvinnor i Askersunds kommun alltid – i praktiken, inte bara i dokument – kan välja kvinnlig personal vid dusch, toalettbesök och andra intima insatser? Om inte: varför?

Svar:

Vi har både män och kvinnor som arbetar inom vård och omsorg, vi använder oss i verksamheten av önskemål från brukarna där de kan uttrycka till verksamheten om en kvinna eller man önskas vid olika insatser. Ett önskemål tas hänsyn till men kan inte alltid garanteras i utförandet.

Vissa brukare har ett ”krav” på kvinna eller man, det sker i dialog med ansvarig enhetschef och ofta ligger en utsatthet bakom önskemålet, i dessa fall kommer enbart det önskade könet på medarbetare vid just denna insats.

3. Hur säkerställer kommunen att all personal har nödvändig kompetens för att identifiera, förebygga och rapportera övergrepp enligt Lex Sarah?

Svar:

Årligen kompetens höjer enhetscheferna medarbetarna på arbetsplatsträff i enlighet med årshjul avseende Lex Sarah. Se bifogat årshjul.

Vid introduktion av nyanställda finns Lex Sarah med som en del i introduktion, se bifogad checklista.

4. Vilka riskområden har identifierats i kommunens äldreomsorg när det gäller utsattheten för äldre kvinnor, och vilka åtgärder har vidtagits utifrån denna analys?

Svar:

Inom vård och omsorg verkställer vi beslut från socialtjänstlagen. Under utredningsprocessen kan i vissa fall särskilda önskemål framkomma och utifrån dessa arbetar verksamheten personcentrerat, när genomförandeplan upprättas dokumenteras eventuella särskilda önskemål och verksamheten tillgodoser dessa så gott det går i enlighet med svar under fråga 2.

5. Avser socialnämnden under ditt ordförandeskap att skärpa riktlinjer, införa nya kontrollpunkter eller stärka uppföljningen för att säkerställa att lagstadgade krav på trygghet, integritet och självbestämmande verkligen efterlevs?

Svar:

Som ordförande och nämnd får vi kontinuerligt följa upp de riktlinjerna och lagar vi idag har att förhålla oss till. Det är självklart otroligt viktigt att vi säkrar skyddet för äldre kvinnor i vår kommun. Nämnden har även fattat beslut om att utreda kamerabevakning inom hemtjänst och särskilt boende.

Vi har nu en regering som arbetar fram ytterligare åtgärder för att öka tryggheten.

Regeringens åtgärder för att stärka tryggheten för äldre kvinnor:

Regeringen har under 2025–2026 presenterat flera åtgärder för att öka tryggheten för äldre inom hemtjänsten, med särskilt fokus på att skydda äldre kvinnor efter uppmärksammade fall av övergrepp.

1. Rätt att välja kvinnlig eller manlig hemtjänstpersonal

Efter flera fall av sexualbrott mot äldre kvinnor föreslår regeringen att äldre ska ges möjlighet att välja personal utifrån kön, särskilt vid integritetskänsliga moment som dusch och personlig hygien. Syftet är att stärka den personliga tryggheten och minska risken för övergrepp.

2. Skärpta registerkontroller inom äldreomsorgen

Regeringen har aviserat behovet av tydligare lagstöd för att genomföra utökade kontroller i belastningsregistret för personal inom äldreomsorgen. Detta inkluderar hemtjänsten och ska minska risken att personer med tidigare brottslighet anställs.

3. Uppdrag till Brottsförebyggande rådet (Brå)

Brå har fått i uppdrag att kartlägga brott mot äldre inom omsorgen, vilket även omfattar hemtjänsten. Syftet är att skapa bättre kunskapsunderlag för ytterligare åtgärder mot övergrepp och andra trygghetsproblem.

4. Skärpt tillsyn från IVO

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har fått i uppdrag att förstärka sin tillsyn, bland annat genom ökad granskning av Lex Sarah-anmälningar inom äldreomsorgen. Detta ska säkerställa att brister upptäcks och åtgärdas snabbare.

5. Utökad reform med fast omsorgskontakt

Enligt regeringens proposition Stärkta insatser för äldre (Prop. 2025/26:60) ska reformen med fast omsorgskontakt utökas. Det innebär att äldre i större utsträckning ska möta färre olika personer i sitt hem, vilket ökar kontinuiteten och tryggheten för särskilt utsatta grupper som äldre kvinnor.

6. Statsbidrag för stärkt äldreomsorg (2026)

Regeringen har avsatt cirka 4 miljarder kronor för 2026 i statsbidrag till kommunerna för att stärka kvaliteten i omsorg och hälso- och sjukvård för äldre. Medlen kan användas för åtgärder som indirekt stärker skyddet för äldre kvinnor, exempelvis kompetenshöjning, ökad bemanning och kvalitetsutveckling.

Niina Iinatti (M) Ordförande socialnämnden Askersund